

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1691. usque ad annum 1701

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1781

VD18 13322648

§. 24. Induciæ inter Gallos & Sabaudia Ducem inita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67627)

Sæc. XVII. A. C. 1696. impetu retrundunt, ut densius conferti, atque alius alio implicati mille amplius a suismet interficerentur. Has inter tumultuarias incurfiones variabat prælii fortuna, jam in nostros, nunc in hostem inclinata, & opaca nocte pugnandi facultatem præripiente, uterque exercitus in acie perstitit, ignari victi essent an victores: utrinque enim erat æqua propemodum cædes ac gloria: nisi quod nostri duodeviginti belli tormenta, & quinque colubrinas deficientibus equis hosti relinquere cogerentur: Cecidere ex Cæsareis ter mille quadringenti viginti sex, atque inter eos Heidersheimius Bellidux animi fortitudine, ac militari experientia longe celeberrimus. Certiore victoria Contarenius Venetæ classis Archithallassus ad Insulam Andrum Turcicas naves partim combussit, partim cepit, aut in turpem fugam abegit.

§. XXIV.

*Induciæ inter Gallos & Sabaudia
Ducem initæ.*

*Hist du
Princ Eug.
tom. 1. l. 2.
pag. 190.*

Segnities, qua bellum tam ad Rhenum, quam in Flandria agebatur, futuræ paci præcludere videbatur, dudum enim foederati non minus quam Galli opposita tenebant castra, & præter

ter crebras velitationes, ac fœderato-
 rum procurfiones in Lotharingiam &
 Alfatiam nec certamen initum, nec
 Urbis obfidio tentata. Interim Victor
 Amadæus Sabaudiæ Dux, incaffum fa-
 niora fuadente Cæfaris Legato Principe
 de Fondi, clam cum Gallis aut pacem
 aut belli inducias inire moliebatur;
 ampliffimis enim Franciæ Regis polli-
 citationibus pellectus, necnon fummi
 Pontificis ac Venetorum monitis im-
 pulfus, ut fœderatis fua tegetet confilia,
 fparfo peregrinationis Sacræ obtentu
 Lauretum conceffit, ubi Curfo Cardina-
 li fummi Pontificis Legato, necnon Ve-
 netæ Reipublicæ, & Catinati Oratori-
 bus exposuit, Franciæ Regem pollici-
 tum effe, fe in Italiam prævalidas co-
 pias fub Ducis imperio immiffurum, fuis-
 que expenfis octo Sabaudorum millia
 fufentaturum, Ducique redditurum
 non modo Pignerolium, fed etiam om-
 nia, quæ de Pedemontio ac Sabaudia
 bello cepiffet: infuper inter filiam Du-
 cis natu majorem, & Burgundiæ Du-
 cem, nequidem petita dote, nuptias
 conciliaturum, necnon in belli expen-
 fas quadraginta librarum milliones fo-
 luturum: Enimvero Catinatus Franciæ
 Marefcallus die vigefima nona Junii
 San-Thomafio Sabaudi Principis Ad-
 miniftro datis literis fidem fecerat,
 Re-

Sæc. XVII.
 A. C. 1696.

Re-

sæc. XVII.
A. C. 1696.

Regem suum has condiciones inire paratum esse: Sancti Thomasi tamen Ducis sui nomine die tertia Julii respondit, Ducem vicissim petere temporis spatium, quo suos foederatos ac precipue Cæsarem, Regemque Hispaniæ desuper certiores reddere posset, ipse vero interim suas & foederatorum copias trans Padum, Rex vero suas cis Padum ita teneret, ut neutra pars Sabaudi ditiones infestare posset: Sabaudus igitur præprimis die sexta Julii ad Innocentium XII. summum Pontificem, aliunde pacis impatientem, oblatas condiciones acceptandi animum manifestaturus, has dedit literas.

Beatissime Pater.

„Propter paternam benevolentiam,
„qua Sanctitas Vestra familiæ meæ sibi
„devotissimæ commoda procurare dignatur,
„obstringor, ut præ ceteris
„Eandem per has literas, & per Comitem
„Gubernatum Oratorem meum de
„conditionibus mihi a Cattinato Marscallo,
„pro stabilienda neutralitate in
„Italia oblatis certiores reddam. Pro-
„mittitur igitur mihi restitutio omnium
„hoc bello ereptorum, necnon Pigneroli,
„quod solo tamen æquandum
„esset: spondet etiam Filiæ meæ con-
„nubium, præter alia emolumenta,
„quæ

„quæ silentio prætereo: vicissim vero
 „a me petitur, ut in Italia neutri parti
 „adhæream, & Austriaca Domo fors
 „obluctante, & incassum a sua Sancti-
 „tate Venetisque admonita, copias
 „meas Gallicis jungam. His matu-
 „rius ponderatis, cum Austriacam Do-
 „mum mihi adversaturam, totque e-
 „molumentis me privaturam haud exi-
 „stimem, foederatorum Principibus ma-
 „nifestare statui, quod tam propitias
 „Pignerolium recuperandi, occasiones
 „negligere, simulque ipsius Austriacæ
 „Domus, totiusque Italiæ, ac meimet-
 „ipsum commoda incerto belli eventui
 „exponere minime intendam. Eapro-
 „pter Foederatos Principes & præcipue
 „Cæsarem ac Hispaniæ Regem rogavi,
 „ut commodo ipsis & mihi proprio ob-
 „sistere nolint: Ut vero hoc arriperem
 „consilium, ardens Vestræ Sanctitatis
 „desiderium pro hac neutralitate mihi
 „cognitum haud parum contulit: quo-
 „circa ausim supplicare, quatenus San-
 „ctitas vestra suis Nuntiis Apostolicis
 „in Aula Viennensi & Madritensi agen-
 „tibus injungere dignetur, ut paternis
 „ejusdem Officiis respondere, & am-
 „bos hosce Principes eo inclinare ve-
 „lint, quatenus prompte consentiant
 „Neutralitati in Italia stabiliendæ, quæ
 „prænantia erit pacis universalis tot
 „VO-

Sæc. XVII.

A. C. 1696.

Sæc. XVII. „votis exoptatæ, & Christianæ Rei-
 A. C. 1696. „publicæ adeo necessariæ: Quampri-
 „mum ergo Sanctitatis suæ iussa rece-
 „pero, mox ad præfatas Aulas meos
 „ablegabo Oratores. Interim &c.

Eadem adhuc die Dux ejusdem
 ferme tenoris literas dedit ad fœdera-
 tos Belgii Ordines, & sequenti mox
 die Brandenburgico etiam Electori sua
 manifestavit consilia, quæ ab eis rata
 haberi, eorumque copias ex Sabaudia
 abduci petiit; Verum Elector paulo-
 post ad Sabaudix Ducem hoc dedit
 responsum.

Serenissime.

„Literæ Regiæ Vestræ Celsitudinis
 „7. Julii ad Nos scriptæ, & per Curso-
 „rem allatæ valde inexpectatum nun-
 „cium nobis attulere, Pacem scilicet,
 „Eandem inter, & Regem Christianis-
 „simum initam separatim. Fœdera,
 „quæ R. V. C. cum Cæsare, Imperio,
 „& iisdem in præsentis bello unitis Re-
 „gibus, Electoribus & Principibus in-
 „tercedunt, & quorum exactam obser-
 „vantiam ipsa R. C. V. paucis abhinc
 „mensibus solemni diplomate denuo
 „promiserat, auxilia denique, ære mi-
 „liteque R. V. C. contra communem ho-
 „stem abunde suppeditata nullam no-
 „bis

„bis reliquam fecerant vel minimam
 „suspicionem R. V. C. de deferenda tam
 „egregia societate, qua Communis Eu- Sæc. XVII.
 „ropæ salus, libertas, & tranquillitas A. C. 1696.
 „quæritur, cogitare tantum, nedum
 „ipsam deferere posse, idque non ur-
 „gente fatorum necessitate aut in ma-
 „jori adductam, sed quæ unica in li-
 „teris R. V. C. allegatur causa, occu-
 „pandis illis, quæ a Gallia R. V. C.
 „offerebantur, commodis, speciosis il-
 „lis, & innescendo R. V. C. valde a-
 „ptis, sed quibus an ea Securitas, il-
 „lud decus etiam meritumque insit,
 „quod R. V. C. sibi parare potuisset, si
 „in fœdere, cui hæctenus innexa fuit,
 „perstitisset, non parum dubitamus,
 „nos interea, quæ reliquorum confœ-
 „deratorum nostrorum de hoc R. V. C.
 „Consilio, sententia futura sit, expecta-
 „bimus, ac interea Generali Varennio
 „de reducendis ad nos copiis nostris
 „mandata dedimus, nihil dubitantes,
 „quin R. V. C. quamvis mutatis parti-
 „bus, tamen militibus hisce nostris ex-
 „hibitura sit, quæ initis ea de re cum
 „R. V. C. tractatibus iisdem debentur.
 „Deus opt. max. V. C.

Iisdem propemodum verbis conce-
 pta erat epistola Bavarix Electoris ex
 Negromontanis castris die vigesima
 secunda Julii data, qua Duci hæc
 Indu-

Sæc. XVII. inducias dissuadens, respondit, quod
 A. C. 1696. continuato fœdere ampliora sibi pol-
 lici possent emolumenta, quin Cæsarem, Regemque Catholicum offenderet: Verum Dux hæc literas non eo fine scripserat, ut a suis fœderatis, quid agendum, consilium expeteret, sed ut significaret, quid jam egisset, aut saltem agere firmiter decrevisset: Demum vero die quarta Julii Taurino hæc ad Cæsarem perscripsit.

„Summa Cæsareæ Majestatis benignitas, æquitas, quæ in omnibus augustissimi sui Regiminis actionibus elucet, spem mihi ingerit, fore, ut comprobata ejus clementia nunquam a me extremum devastatæ regionis meæ excidium exigitura sit: quocirca restitutionem mihi ab hoste ablatorum, præcipue Pignarolii haud negligere statui: generosus Cæsareæ Majestatis vestræ animus permittere non poterit, ut ad jacturam meam otiosus subsistam, præcipue cum mea commoda cum Majestatis vestræ commodis optime respondeant; secus enim ea, nec mihi proficua fore crediderem: Humillime igitur supplico, ut Majestas vestra benignis auribus meum excipiat Oratorem, qui expositis conditionibus a Catinato oblatis, ejusmodi allaturus est rationes, quas
 „Cæ-

„Cæsarea Majestas vestra, uti confido, Sæc. XVII.
 „minime rejectura sit: palam tamen A. C. 1696.
 „protestor, quod indelebili signo in æ-
 „ternum animo meo insculpta perma-
 „neant obsequia suæ Majestati debita,
 „inter quæ præcipue recensenda venit
 „spes Cæsareæ suæ protectionis: Sit
 „ergo persuasa, quod meam indemni-
 „tatem procurando, nunquam a firmo
 „& inviolabili obsequio, quod semper
 „profiteor, deflexurus sim &c.,

Ceterum Sabaudix Dux, incaf-
 sum obluctantibus fœderatis Ducibus
 ad Gallos transgressus est, pactis hisce
 conditionibus. I. Rex Christianissimus
 cuncta bello capta Sabauda restituat.
 II. Dux Pignerolium, munimentis ta-
 men suis exutum, unacum annexis re-
 cipiat, vicissim vero Barcinonensem
 Vicariatum Franciæ Regi reddat. III.
 Burgundiæ Dux Delphini Filius non
 exigita dote Mariam Adelhaidam Sab-
 audix Ducis Filiam ducat. IV. Rex
 Franciæ in compensationem damni hoc
 bello accepti quatuor librarum millio-
 nes Duci numeret. V. Si quis Princi-
 pum bellum Sabauda inferre tentaret,
 Galliarum Rex octo peditum & qua-
 tuor equitum millia suis expensis alen-
 da eidem submittat, hic vero ultra
 novem armatorum millia non habeat.
 VI. Pro majore hujus fœderis firmi-
Hist. Eccles. Tom. LXVI.   A a   tate

Sæc. XVII. tate Pontifex & Veneti sint Sponfores.
 A. C. 1696. Firmatis utrinque his pactis, atque ab
 ipso Cæsare & Hispaniæ Rege accepta-
 tis Italicum bellum finiit, & horum
 reconciliatio Ryswicensi paci, cujus
 mediator delectus erat Carolus Rex
 Sueciæ, viam stravit.

§. XXV.

*Infelix Gallorum expeditio pro Ja-
 cobo Angliæ Rege contra Au-
 riacum suscepta.*

Repin Thoir.
 t. 11. l. 25.
 pag. 391.
Mem. de
Revol.
d'Angl.
Simon hist.
d'Angl.
Le Clerc
 t. 3. p. 429.

Hoc item anno Ludovicus Galliarum
 Rex Jacobum Angliæ Regem so-
 lio suo reddere adlaborabat; ad ma-
 turandum hoc consilium incitabatur
 Londinensis populi ac præcipue Mer-
 catorum indignatione, necnon haud
 contemnendo illorum, qui Jacobo in
 Anglia favebant numero, & Anglici
 exercitus absentia: Igitur Rex secreto
 apparatu triginta naves bellicas, &
 plusquam quadringentas onerarias co-
 piis ac munitionibus instructas variis
 in portibus tenuit, quarum opera Rex
 inique detrusus in Angliam transmit-
 teretur: Ad consilii executionem feli-
 gebatur Harcurtius Marchio, binas e-
 tiam classiculas ducebant Nesmondus
 & Joannes Bart, quibus Caletum, &
 ad proxima Angliæ littora progredi con-
 stitu-